

Toimitusketjualoite

Hallintoa ja toimintaa koskevat säännöt

Hyväksytty hallintoryhmässä 2. helmikuuta 2018

.....

Sisällysluettelo

Luku 1 – Johdanto	3
Luku 2 – Tarkoitus ja soveltamisala	4
2.1 Yleistä	4
2.2 Maantieteellinen soveltamisala	4
2.3 Soveltamisalaan kuuluvat tuotteet	4
Luku 3 – Toimitusketjualoitteen elimet	5
3.1 Allekirjoittajaorganisaatiot.....	5
3.2 Puheenjohtaja	5
3.3 Hallintoryhmä.....	6
3.3.1 Kokoonpano.....	6
3.3.2 Rooli, tehtävät ja toimintaperiaatteet	6
3.3.3 Hallintoryhmän kokoukset.....	7
3.4 Sihteeristö	9
3.5 Kansalliset foorumit.....	9
Luku 4 – Toimintakehys	10
4.1 Osallistuvien yritysten rekisteröityminen ja periaatteiden täytäntöönpano.....	10
4.2 Periaatteiden väitettyjä rikkomisia koskevien riitojen käsittely ja ratkaiseminen	11
4.2.1 Yksittäiset riita-asiat	11
4.2.2 Yhdistetyt riita-asiat	13
4.3 Prosessin aikana annettujen sitoumusten väitettyjä rikkomisia koskevien riitojen käsittely ja ratkaiseminen	14
4.4 Yleisesti kiinnostavien ohjeiden ja suositusten laatiminen	15
4.5 Toimitusketjualoitteen noudattamisen tarkistaminen, tulosten arviointi ja aloitteen kehittäminen	16
4.5.1 Vuosittainen kyselytutkimus.....	16
4.5.2 Vuosikertomus.....	16
4.6 Menettelyjen yksinkertaistaminen pk-yrityksiä varten.....	17
4.7 Viestintä ja tietoisuuden lisääminen.....	17
Luku 5 – Suhde voimassa oleviin kansallisiin sääntöihin ja säädöksiin ja muihin vapaaehtoiisiin järjestelmiin sekä rajatylittävät vaikutukset	18
5.1 Suhde kansallisiin sääntöihin ja säädöksiin	18
5.2 Suhde muihin vapaaehtoiisiin järjestelmiin ja vastavuoroinen tunnustaminen	18
5.2 Rajatylittävät näkökohdat.....	19
Luku 6 – Suhteet EU:n toimielimiin	19
Luku 7 – Rahoitus ja talousarvio	19
Luku 8 – Hyvän käytännön periaatteisiin ja toimitusketjualoitteen hallintoa ja toimintaa koskeviin sääntöihin tehtävät muutokset; toimitusketjualoitteen lakkauttaminen	20
Luku 9 – Kilpailunrajoituksia koskevat suuntaviivat	20

Luku 1 – Johdanto

1. Toimitusketjualoitteen perustivat 1. huhtikuuta 2013 seuraavat eurooppalaiset järjestöt, jotka edustavat elintarvike- ja juomateollisuutta (FoodDrinkEurope), merkkituotteiden valmistajia (AIM), vähittäiskaupan alaa (EuroCommerce, ERRT, Independent Retail Europe, Euro Coop), pieniä ja keskisuuria yrityksiä (UEAPME) ja maatalouskauppiaita (CELCAA).
2. Toimitusketjualoite on vapaaehtoinen järjestelmä, joka laadittiin Euroopan komission johtaman elintarvikeketjun toiminnan parantamista käsittelevän korkean tason foorumin yhteydessä. Sen tarkoituksena on edistää hyviä käytäntöjä elintarvikeketjussa oikeudenmukaisen kaupankäynnin perustana. Se perustuu yhteisesti sovittuihin hyvän käytännön periaatteisiin, jotka yritykset sitoutuvat sisällyttämään päivittäiseen toimintaansa, joukkoon prosessin aikana annettuja sitoumuksia, joilla tuetaan periaatteiden soveltamista, riitojenratkaisuvaihtoehtoihin sekä sidosryhmien vuoropuhelun edistämiseen sekä EU:n että kansallisella tasolla.
3. Toimitusketjualoite täydentää EU:n ja jäsenvaltioiden sääntöjä ja säädöksiä ja muita vapaaehtoisia järjestelmiä. Se laadittiin komission jäsenen Michel Barnierin vapaaehtoisen mekanismin perustamiselle vuonna 2013 asettamien neljän kriteerin pohjalta, jotka olivat tehokkuus, kustannustehokkuus, tehokas valvonta ja avoimuus. Sen tuloksia arvioidaan näiden kriteerien perusteella.
4. Nämä hallintoa ja toimintaa koskevat säännöt muodostavat toimitusketjualoitteen hallinnoinnin kehyksen.

Luku 2 – Tarkoitus ja soveltamisala

2.1 Yleistä

5. Toimitusketjualoitteen tarkoituksena on edistää yritysten välisiä hyviä käytäntöjä elintarvikeketjussa tarjoamalla mekanismi elintarvikeketjussa luoduissa vertikaalisissa suhteissa noudatettavien hyvän käytännön periaatteiden, jäljempänä 'hyvän käytännön periaatteet'¹, täytäntöönpanoa ja valvontaa varten.
6. Toimitusketjualoite perustuu rekisteröintijärjestelmään, jossa talouden toimijat – myös pk-yritykset² – sitoutuvat vapaaehtoisesti noudattamaan hyvän käytännön periaatteita liiketoimintansa perustana ja hyväksyvät erilaisia riitojenratkaisuvaihtoehtoja. Sillä pyritään edistämään kyseisten alojen välistä vuoropuhelua.

2.2 Maantieteellinen soveltamisala

7. Kehys kattaa EU:n kaikki jäsenvaltiot. [EU:hun assosioituneissa maissa toimivat yritykset voivat liittyä siihen vapaaehtoisesti.]
8. Rekisteröityneiden yritysten odotetaan noudattavan periaatteita koko organisaatiossaan riippumatta liikekumppaneidensa maantieteellisestä alkuperästä edellyttäen, että sopimuksen mukaiset velvoitteet on täytettävä EU:ssa.
9. EU:n ulkopuolelle sijoittautuneet pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset) voivat käyttää toimitusketjualoitteen kattamia riitojenratkaisuvaihtoehtoja suhteissaan rekisteröityneisiin liikekumppaneihin edellyttäen, että sopimuksen mukaiset velvoitteet on täytettävä EU:ssa.

2.3 Soveltamisalaan kuuluvat tuotteet

10. Näitä sääntöjä sovelletaan vain (tuoreisiin ja jalostettuihin) elintarvikkeisiin ja juomiin. Elintarvike- ja juomaketjuun kuuluvia yrityksiä kannustetaan kuitenkin noudattamaan periaatteita koko organisaatiossaan tuotteen luonteesta riippumatta, jos olosuhteet ovat samankaltaiset (esimerkiksi ketjun rakenne on samankaltainen, tuoteryhmät ovat samankaltaiset tai hankintamenettely on samankaltainen).

¹ Elintarvikeketjussa luoduissa vertikaalisissa suhteissa noudatettavat hyvän käytännön periaatteet, hyväksytyt 29. marraskuuta 2011, sellaisina kuin niitä on mahdollisesti sen jälkeen muutettu.

² EU:ssa sovellettava pk-yrityksen määritelmä on saatavilla osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:124:0036:0041:FI:PDF>

11. Näitä sääntöjä ei sovelleta sellaisten elintarvikeketjuun sisältyvien palvelujen tarjontaan, jotka ovat pelkästään ketjun toimintaa edistäviä tekijöitä (esimeriksi logistiikka, pakkaaminen jne.).

Luku 3 – Toimitusketjualoitteen elimet

3.1 Allekirjoittajaorganisaatiot

12. Allekirjoittajaorganisaatiot ovat ne Euroopan tason organisaatiot, jotka ovat allekirjoittaneet toimitusketjualoitteen: AIM, CELCAA, ERRT, EuroCommerce, Euro Coop, FoodDrinkEurope, Independent Retail Europe ja UEAPME. Tätä luetteloa voidaan muuttaa tarvittaessa.
13. Allekirjoittajaorganisaatio voi erota aloitteesta milloin tahansa 12 kuukauden irtisanomisajalla, mutta sen on noudatettava sen varainhoitovuoden velvoitteitaan, jona irtisanomisaika päättyy.
14. Allekirjoittajaorganisaatiot osallistuvat toimitusketjualoitteen rahoitukseen luvussa 9 esitetyn mukaisesti.
15. Allekirjoittajaorganisaatiot nimittävät jäseniä jaksossa 3.2.1 tarkoitettuun hallintoryhmään.
16. Allekirjoittajaorganisaatioiden on hyväksyttävä kaikki luvussa 8 tarkoitetut hyvän käytännön periaatteiden ja toimitusketjualoitteen hallintoa ja toimintaa koskevien sääntöjen muutokset.

3.2 Puheenjohtaja

17. Hallintoryhmä nimittää riippumattoman puheenjohtajan, jäljempänä 'puheenjohtaja'.
18. Puheenjohtaja
 - **johtaa puhetta hallintoryhmän kokouksissa** ja varmistaa, että sääntöjä ja menettelyjä noudatetaan; hän varmistaa jatkuvan vuoropuhelun hallintoryhmän kanssa ja raportoi tälle toimistaan
 - **ottaa vastaan luottamuksellisia yhdistettyjä valituksia ja käsittelee ne jaksossa 4.2.2 (kohdat 61–66) vahvistetun menettelyn mukaisesti**
 - **antaa hallintoryhmän suostumuksella yleisesti kiinnostavia ohjeita ja suosituksia, joilla edistetään hyviä käytäntöjä.** Poikkeuksellisissa tapauksissa puheenjohtaja voi kaikkia näkökohtia harkittuaan antaa ohjeita tai suosituksia oma-aloitteisesti. Puheenjohtaja tekee koko tämän prosessin ajan yhteistyötä hallintoryhmän jäsenten kanssa ja voi tarvittaessa hyödyntää

kansallisten foorumien suosittamia asiantuntijoita.

- **edustaa ja tekee tunnetuksi toimitusketjuloitetta suhteessa ulkoisiin yleisöihin.**

19. Puheenjohtaja on tehtäviään hoitaessaan riippumaton kaikista yksittäisten alojen, valtioiden tai yritysten eduista. Puheenjohtajan on noudatettava jaksossa 3.2.2 tarkoitettuja kollegisen vastuun periaatteita, salassapitovelvollisuutta sekä hallintoryhmän jäseniin sovellettavaa lainsäädäntöä. Puheenjohtaja allekirjoittaa salassapitosopimuksen.
20. Puheenjohtaja voi delegoida tarvittaessa toimitusketjuloitteen edustuksen kenelle tahansa hallintoryhmän jäsenelle esimerkiksi konferenssiin osallistumista tai sidosryhmien tapaamista varten.
21. Puheenjohtajan toimikausi kestää kaksi vuotta, ja se voidaan uusia kahdesti.
22. Puheenjohtajan tehtävistä maksetaan palkkio.

3.3 Hallintoryhmä

3.3.1 Kokoonpano

23. Hallintoryhmän kokoonpano heijastaa erilaisia elintarvikeketjussa olevia etunäkökohtia. Kunkin eturyhmän edustajien lukumäärä perustuu ryhmän monitahoisuuteen. Eri eturyhmien edustajien enimmäismäärät ovat seuraavat:
 - maanviljelijät ja maatalousosuuskunnat: 5³
 - elintarvike- ja juomateollisuus ja merkkituotteiden valmistajat: 5
 - vähittäiskauppa: 5
 - maatalouskauppiat: 1
 - pk-yrityksiä edustava monialainen ryhmä: 1
24. Allekirjoittajaorganisaatiot nimittävät hallintoryhmän jäsenet, joilla olisi oltava valtuudet käyttää puhevaltaa alansa puolesta; yrityksiä edustavat edustajat eivät ole sallittuja.
25. Tarkkailija on henkilö, jonka hallintoryhmä on tapauskohtaisesti valtuuttanut osallistumaan kokoukseen ilman päätösvaltaa.

3.3.2 Rooli, tehtävät ja toimintaperiaatteet

³ Nämä edustajapaikat varataan maanviljelijöitä ja maatalousosuuskuntia edustaville järjestöille, jos ja kun ne liittyvät kehykseen.

26. Hallintoryhmä noudattaa toiminnassaan kollegisen vastuun periaatteita, salassapitovelvollisuutta ja sovellettavaa lainsäädäntöä. Nämä periaatteet koskevat soveltuvin osin myös tarkkailijoita. Hallintoryhmän jäsenillä on oltava asianmukainen tausta näiden sääntöjen, myös kilpailulainsäädännön, noudattamiseksi. Heidän on allekirjoitettava salassapitosopimus.
27. Hallintoryhmän jäsenten on hoidettava tehtävänsä vilpittömässä mielessä. Heidän ensisijaisena tehtävänä ei ole puolustaa erityisiä intressejä, vaan saada toimitusketjualoite toimimaan tehokkaasti. Hallintoryhmän jäsenten ja tarkkailijoiden on harjoitettava sellaista ulkoista viestintää, joka tukee hyvän käytännön periaatteita ja toimitusketjualoitetta.
28. Hallintoryhmän jäsenten yhteisiin tehtäviin kuuluvat seuraavat:
- toimitusketjualoitteen hallintoa ja toimintaa koskevien sääntöjen sekä niistä johtuvien velvollisuuksien noudattamisen varmistaminen
 - hyvän hallinnon tiukkojen vaatimusten noudattamisen varmistaminen kaikkina aikoina
 - säännöllisen vuoropuhelun käyminen puheenjohtajan kanssa tämän toimista erityisesti ulkoisen edustuksen ja toimia koskevan raportoinnin osalta
 - toimitusketjualoitteen hallinnon valvonta, mukaan lukien rekisteröityjen yritysten rekisteri, vuosittainen kyselytutkimus, vuosikertomus, rahoitus, viestintä ja tunnetuksi tekeminen, suhteet kansallisiin foorumeihin sekä kansallisten järjestelmien vastavuoroinen tunnustaminen
 - puheenjohtajan nimittäminen yksimielisesti sekä tämän toimikauden päättäminen; hallintoryhmän on erityisesti löydettävä soveltuvia ehdokkaita puheenjohtajan toimeen
 - yhteistyö puheenjohtajan kanssa hyviä käytäntöjä edistävien yleisesti kiinnostavien ohjeiden ja suositusten laatimiseksi
 - hyvän käytännön periaatteiden ja hallintoa ja toimintaa koskevien sääntöjen tarkistamista koskevien ehdotusten arviointi ja esittäminen allekirjoittajaorganisaatioille
 - toimitusketjualoitteen lakkauttamista koskevien ehdotusten esittäminen allekirjoittajaorganisaatioille.

3.3.3 Hallintoryhmän kokoukset

29. Hallintoryhmä **kokoontuu** vähintään neljä kertaa vuodessa Brysselissä. Puheenjohtaja voi kutsua koolle hallintoryhmän tai se voidaan kutsua koolle vähintään kahden hallintoryhmän jäsenen kirjallisesti esittämästä pyynnöstä.
30. Sihteeristö lähettää **ilmoituksen** hallintoryhmän kokouksesta kirjallisesti (sähköpostitse)

vähintään neljä viikkoa etukäteen. Ilmoituksen saamatta jääminen ei tee kokouksesta tai siinä tehdyistä päätöksistä pätemättömiä.

31. Hallintoryhmän jäsenen **mukana** kokouksissa voi olla joku muu heidän allekirjoittajaorganisaationsa henkilöstön jäsen, jos tästä ilmoitetaan etukäteen. Tällä henkilöstön jäsenellä on tarkkailijan asema. Hallintoryhmä voi päättää tarvittaessa kutsua kokouksiin tarkkailijoita tai muita osapuolia.
32. Sihteeristö lähettää hallintoryhmän kokousten **esityslistan ja asiakirjat** viisi työpäivää ennen kokousta; poikkeustilanteissa tämä määräaika voi olla lyhyempi. Asiakirjojen saamatta jääminen ei tee kokouksesta tai siinä tehdyistä päätöksistä pätemättömiä. Puheenjohtajan luvalla asiakirjat voidaan poikkeuksellisesti esittää hallintoryhmän kokouksessa.
33. Hallintoryhmän kokousten **päätösvaltaisuus** edellyttää, että 75 prosenttia sen jäsenistä ja vähintään yksi tarjontapuolen ja yksi jakelupuolen edustaja on läsnä. Etälinkin avulla osallistuvien hallintoryhmän jäsenten katsotaan olevan läsnä hallintoryhmän kokouksessa.
34. Hallintoryhmän jäsenten **sijaiset** eivät ole sallittuja. Jos hallintoryhmän jäsen ei voi osallistua eturistiriidan vuoksi, voidaan poikkeuksellisesti nimittää sijainen, jonka on noudatettava näitä sääntöjä.
35. Kaikki koko hallintoryhmän kokouksessa tai jossain sen osassa läsnä olevat sekä poissa olevat jäsenet kirjataan kokouksen pöytäkirjaan.
36. Hallintoryhmän jäsen voi antaa toiselle hallintoryhmän jäsenelle **valtakirjan**, jonka nojalla tämä voi edustaa hänen näkemyksiään kokouksessa. Nämä valtakirjat on ilmoitettava puheenjohtajalle ja sihteeristölle viimeistään kokousta edeltävänä päivänä ja kirjattava kokouksen pöytäkirjaan.
37. Päätökset tehdään yksimielisesti. Kaikki päätökset, myös tyhjät äänet, kirjataan. Hallintoryhmä voi tarvittaessa hyväksyä päätöksiä kokousten välissä kirjallisella menettelyllä.
38. Muotoiltaessa ohjeita tai tulkintaa hyvän käytännön periaatteista ja/tai niihin liittyvistä esimerkeistä hallintoryhmän jäsen voi pyytää ulkoisen oikeudellisen neuvonantajan suorittamaa tarkastusta. Ulkoinen oikeudellinen neuvonantaja voidaan kutsua osallistumaan kokoukseen, kun esityslista sitä edellyttää, mutta vain kyseistä asiaa koskevien kohtien osalta.
39. Kaikkien hallintoryhmän jäsenten tai muiden kokoukseen osallistujien, joilla on **eturistiriita**, on ilmoitettava siitä puheenjohtajalle. Puheenjohtaja sulkee henkilön, jota eturistiriita koskee, pois kokouksen asianomaisesta osasta. Jos puheenjohtajalla on eturistiriita, hänen on ilmoitettava siitä

hallintoryhmälle eikä hän osallistu kyseisen esityslistan kohdan käsittelyyn.

40. Jos joku hallintoryhmän jäsen ei noudata hallintoryhmän tehtäviä ja vastuita, puheenjohtaja voi rikkomuksen vakavuudesta riippuen antaa kyseiselle jäsenelle varoituksen tai ehdottaa kirjeen lähettämistä asianomaiselle allekirjoittajaorganisaatiolle. Puheenjohtaja voi suositella kyseisen hallintoryhmän jäsenen korvaamista toisella henkilöllä.
41. Sihteeristö laatii hallintoryhmän kokousten esityslista- ja **pöytäkirjaluonnokset**. Ne lähetetään puheenjohtajan hyväksyttäväksi ennen kuin ne lähetetään hallintoryhmän jäsenille ja esitetään hyväksyttäväksi seuraavassa kokouksessa.
42. Hallintoryhmä voi tarvittaessa **delegoida** tehtäviä tilapäisille alaryhmille (tai vastaaville elimille). Puheenjohtajan ei välttämättä tarvitse osallistua alaryhmiin.

3.4 Sihteeristö

43. Sihteeristöllä tarkoitetaan henkilöä (henkilöitä), joka antaa puheenjohtajalle ja hallintoryhmälle hallinnollista tukea. Sihteeristöä sitovat samat vastuullisuutta, salassapitoa ja sovellettavan lainsäädännön noudattamista koskevat säännöt kuin puheenjohtajaa ja hallintoryhmän jäseniä.
44. Sihteeristö allekirjoittaa salassapitosopimuksen.

3.5 Kansalliset foorumit

45. Kansallinen foorumi on kansallisella tasolla perustettu rakenne, jonka tarkoituksena on panna periaatteet ja toimitusketjualoite täytäntöön kansallisella tasolla. Allekirjoittajat ovat tietoisia siitä, että riitoja on yleensä parasta käsitellä kansallisella tasolla.
46. Hallintoryhmä tunnustaa kansalliset foorumit luvussa 5 tarkoitettulla vastavuoroisella tunnustamisprosessilla.

Luku 4 – Toimintakehys

47. Toimitusketjualoitteen toiminta perustuu seuraaviin osatekijöihin:

- osallistuvien yritysten rekisteröinti, periaatteiden täytäntöönpano ja prosessin aikana annettujen sitoumusten noudattaminen
- periaatteiden väitettyjä rikkomisia koskevien riitojen käsittely ja ratkaiseminen
- prosessin aikana annettujen sitoumusten väitettyjä rikkomisia koskevien riitojen käsittely ja ratkaiseminen
- yleisesti kiinnostavien ohjeiden ja suositusten laatiminen
- toimitusketjualoitteen noudattamisen tarkistaminen, tulosten arviointi ja aloitteen kehittäminen
- menettelyjen yksinkertaistaminen pk-yrityksiä varten
- viestintä ja tietoisuuden lisääminen.

4.1 Osallistuvien yritysten rekisteröityminen ja periaatteiden täytäntöönpano

48. Yritykset rekisteröityvät toimitusketjualoitteen verkkosivustolla.

49. Ennen rekisteröitymistä yritysten on suoritettava **itsearviointi** tarkistamalla tarvittaessa sisäisiä menettelyjään sen varmistamiseksi, että ne ovat periaatteiden mukaiset (mukaan lukien koulutus, mahdollisuus osallistua riitojenratkaisuvaihtoehtoihin, viestintä ja yhteyshenkilön nimeäminen sisäistä riitojenratkaisua varten). Rekisteröitymisen yhteydessä yritykset vahvistavat, että ne ovat suorittaneet itsearvioinnin ja toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet periaatteiden ja täytäntöönpano- ja valvontamenettelyjen noudattamiseksi. Niiden on lisäksi vahvistettava, että ne hyväksyvät kaikki tämän kehyksen mukaiset riitojenratkaisuvaihtoehdot.

50. **Rekisteröinnin** (ja irtisanomisen) suorittajan tai suorittajien on kuuluttava **yrityksen johtoon**, ja kyseisellä henkilöllä tai henkilöllä on oltava valtuudet antaa koko yritystä ja myös sen tytäryrityksiä koskeva sitoumus EU:ssa kunkin yrityksen yhtiörakenteen mukaisesti (tämä tarkoittaa sitä, että useamman kuin yhden johdon edustajan voi olla tarpeen allekirjoittaa rekisteröinti, jos yhdellä henkilöllä ei ole tarvittavia valtuuksia, tai että yrityksen kansallisten tytäryritysten on rekisteröidyttävä). Kukin rekisteröitynyt yritys nimeää myös **prosessin yhteyshenkilön** mahdollisia jatkotoimia (esimerkiksi seuranta) varten. Rekisteröitymisestä vastaavien johdon edustajien ja riitojenratkaisun yhteyshenkilöiden nimet ja asemat julkaistaan verkkosivustolla.

51. Osallistuvat yritykset **aloittavat koulutuksen ja/tai mukauttavat koulutustaan** varmistaakseen hyvän käytännön periaatteiden noudattamisen. Koska mikro- ja pienyritysten resurssit ovat vähäisemmät, niiden ei tarvitse järjestää koulutusta, ja keskiuuret yritykset voivat valita yksinkertaisempia koulutusvaihtoehtoja.
52. Ennen rekisteröitymistä osallistuvat yritykset valmistautuvat jäljempänä esitettävään **riitojenratkaisumenettelyyn ja nimeävät yhteyspisteen riitojenratkaisua varten**. Riitojenratkaisua varten nimettävän yhteyspisteen on oltava riippumaton kaupallisiin neuvotteluihin nähden. Se on vastuussa riitojenratkaisuun liittyvistä kysymyksistä. Riitojenratkaisua varten nimettävä yhteyspiste voi olla muu kuin edellä mainittu prosessin yhteyshenkilö.
53. Rekisteröityneiden yritysten edellytetään **informoivan liikeyhteistyönsä osallistumisestaan** kehykseen. Yritykset voivat vapaasti valita keinon, jolla tämä toteutetaan (esimerkiksi sopimukseen sisällytettävä maininta tai kokoushuoneisiin asetettava kirjallinen ilmoitus). Rekisteröityneitä yrityksiä kannustetaan julkistamaan tietoja osallistumisestaan ja periaatteiden täytäntöönpanosta (esimerkiksi yrityksen verkkosivuilla, julkaisuissa jne.).

4.2 Periaatteiden väitetyt rikkomisia koskevien riitojen käsittely ja ratkaiseminen

54. Hyvän käytännön periaatteiden väitetyyn rikkomiseen liittyvissä riidoissa sovelletaan jäljempänä olevia määräyksiä.

4.2.1 Yksittäiset riita-asiat

55. Yritykset voivat valita seuraavista vaihtoehdoista ratkaistakseen riitansa:
- Kaupallinen kanava:** Asianomistaja voi päättää saattaa asian ylemmälle tasolle sen yrityksen kaupallisessa hierarkiassa, jonka väitetään syyllistyneen rikkomiseen.
 - Sopimusvaihtoehdot:** Asianomistaja voi turvautua sopimuksen mukaisiin riitojenratkaisumekanismiin.
 - Sisäinen riitojenratkaisu:** Asianomistaja voi turvautua sen yrityksen sisäiseen riitojenratkaisuelimeen, jonka väitetään syyllistyneen rikkomiseen. Pienyrityksiä lukuun ottamatta rekisteröityneiden yritysten on otettava käyttöön sisäinen riitojenratkaisumenettely. Sisäisen riitojenratkaisumenettelyn on oltava riippumaton⁴ kaupallisiin neuvotteluihin nähden, ja lisäksi sen on oltava puolueeton ja nopea. Menettely

⁴ Yritys voi esittää rekisteröitymisen yhteydessä näyttöä siitä, ettei se kykene varmistamaan riippumattomuutta pienen kokonsa vuoksi.

olisi suunniteltava siten, että sillä voidaan varmistaa, ettei asianomistajaan kohdisteta kaupallisia vastatoimia.

- d. **Sovittelu- tai välimiesmenettely:** Osapuolet voivat päättää turvautua riippumattomaan kolmanteen ratkaistakseen riitansa joko ei-velvoittavan ratkaisun kautta (sovittelu) tai sitovalla päätöksellä (välimiesmenettely). Nämä vaihtoehdot edellyttävät molempien osapuolten suostumusta. Tästä vaihtoehdosta aiheutuvien kustannusten jakautuminen määräytyy asiaan sovellettavan lainsäädännön mukaan. Välimiesmenettelyn olisi annettava tosiasialliset oikeussuojatakeet. Todistustaakka kuuluu asianomistajalle.
- e. **Oikeudenkäyttömenetelmät:** Asianomistaja voi päättää turvautua kansallisten sääntöjen ja säädösten mukaisiin tavanomaisiin oikeudenkäyttömenetelmiin.

- 56. Kaupallisissa vastatoimissa näitä mekanismeja käyttäviä yrityksiä vastaan on kyse hyvän käytännön periaatteiden vakavasta rikkomisesta.
- 57. Riitojenratkaisumekanismien valinta kuuluu asianomistajana olevalle yritykselle, jollei tämä ole vastoin kansallista lainsäädäntöä. Kyseinen toimija voi valita tarpeitaan parhaiten vastaavan vaihtoehdon edellyttäen, että se on oikeassa suhteessa riidan luonteeseen ottaen huomioon kustannustehokkuus ja vaikuttavuus. Tämä merkitsee, että yritysten odotetaan turvautuvan ensiksi vähemmän kontradiktoriin ja edullisempiin vaihtoehtoihin.
- 58. Rekisteröityessään yritykset suostuvat ratkaisemaan periaatteiden noudattamiseen liittyvät riidat jollakin mainituista vaihtoehdoista. Tämän vuoksi yritysten edellytetään varmistavan ennen rekisteröitymistään, että ne ovat valmiit sitoutumaan mihin tahansa näistä vaihtoehdoista. Valtaosa näiden vaihtoehtojen avulla käsitellyistä riidoista voidaan todennäköisesti ratkaista neljän kuukauden kuluessa, lukuun ottamatta riitoja, jotka ratkaistaan sovittelu- tai välimiesmenettelyssä tai käyttäen perinteisiä oikeudenkäyttömenetelmiä.
- 59. Hyvän käytännön periaatteiden noudattamatta jättämisestä, kuten kaupallisista vastatoimista, määrättävät korjaustoimet, seuraamukset ja/tai rangaistukset (myös tosiasiallisista ja toteen näytetyistä vahingoista maksettavat rahalliset korvaukset) määräytyvät käytetyn riitojenratkaisuvaihtoehdon mukaan. Ne ovat täytäntöönpanokelpoisia sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.
- 60. Jaksossa 3.4 tarkoitettuja kansallisia foorumeita kehoitetaan auttamaan yrityksiä löytämään soveltuvia sovittelijoita ja välittäjiä.

4.2.2 Yhdistetyt riita-asiat

61. Ryhmä yrityksiä tai niiden puolesta toimiva järjestö voi toimittaa puheenjohtajalle yhdistetyn valituksen. Tässä yhteydessä puheenjohtaja
 - kerää merkitykselliset tiedot lainmukaisella tavalla tarkistaakseen, että valitus perustuu tosiseikkoihin, ja
 - takaa koko menettelyn ajan kaikkien asianomaisten osapuolten anonyymiuden sekä prosessin ja mahdollisten arkaluonteisten tietojen salassapidon.
62. Yhdistetyn valituksen laatimiseen ja toimittamiseen osallistuvien yritysryhmien tai niiden puolesta toimivien järjestöjen edellytetään noudattavan kaikkea sovellettavaa lainsäädäntöä, erityisesti arkaluonteisten tietojen vaihtamista ja markkinakäyttämisen koordinoitua sääntöjä.
63. Puheenjohtaja takaa koko menettelyn ajan kaikkien asianomaisten osapuolten anonyymiuden sekä prosessin ja mahdollisten arkaluonteisten tietojen salassapidon. Arvioidessaan, voidaanko valitus ottaa käsiteltäväksi, puheenjohtaja lainsäädäntöä noudattaen
 - arvioi, onko sillä rajatylittäviä vaikutuksia tai onko olemassa jokin kansallinen foorumi, jonka ratkaistavaksi riita-asia voidaan antaa
 - tarkistaa, että valitus perustuu tosiseikkoihin.
64. Jos kansallisella tasolla ei ole perustettu kansallista foorumia tai vastaavaa soveltuvaa järjestelmää, puheenjohtaja arvioi ensin, onko olemassa asianmukaisia keinoja asian käsittelemiseksi kansallisella tasolla.

Jos tämä ei ole mahdollista kohtuullisessa ajassa, puheenjohtaja arvioi, voidaanko valitus ottaa käsiteltäväksi.
65. Jos valitus voidaan ottaa käsiteltäväksi, puheenjohtaja kuulee asianomaisia osapuolia ja pyytää perustelluissa tapauksissa väitettyyn rikkomiseen syyllistynyttä osapuolta korjaamaan tilanteen tai antaman selityksen. Tarvittaessa puheenjohtaja voi asianomaisten osapuolten suostumuksella ohjata ne ulkoisen sovittelijan tai välittäjän puoleen.
66. Jos tapaus on yleisesti kiinnostava, puheenjohtaja tekee yhteistyötä hallintoryhmän kanssa hyviä käytäntöjä edistävien yleisesti kiinnostavien ohjeiden ja suositusten laatimiseksi. Ohjeet toimitetaan kaikille rekisteröidyille yrityksille julkisen verkkosivuston avulla ja sisällytetään vuosikertomukseen.

4.3 Prosessin aikana annettujen sitoumusten väitetyt rikkomisia koskevien riitojen käsittely ja ratkaiseminen

67. Rekisteröidyn yrityksen on noudatettava tiettyjä sitoumuksia, joita kutsutaan ”prosessin aikana annetuiksi sitoumuksiksi”, eli varmistettava, että se
- noudattaa hyvän käytännön periaatteita
 - on suorittanut itsearvioinnin
 - on aloittanut ylimmän johdon koulutuksen ja/tai mukauttanut tätä koulutusta varmistaakseen hyvän käytännön periaatteiden noudattamisen
 - on valmis osallistumaan toimitusketjualoitteen mukaisiin riitojenratkaisuvaihtoehtoihin
 - ilmoittaa rekisteröitymisestään liikekumppaneilleen
 - on nimittänyt yhteyshenkilöt sisäistä riitojenratkaisua ja prosessiin liittyviä kysymyksiä varten; nämä voivat olla sama henkilö tai eri henkilöt
 - ei toteuta vastatoimia
 - vastaa yhdistetyn valituksen yhteydessä puheenjohtajan pyyntöön korjata tilanne tai antaa selitys
 - noudattaa puheenjohtajan päätöstä valituksesta, jossa se on osallisena, ja toteuttaa sitä koskevia jatkotoimia.
68. Jos yritys havaitsee poikkeaman (esimerkiksi sisäisestä riitojenratkaisusta vastaava yhteyshenkilö, jonka nimi mainitaan verkkosivuilla, ei ole enää yrityksen palveluksessa eikä häntä ole korvattu), se voi
- a) ottaa asian esille kyseisen yrityksen kanssa
 - b) ilmoittaa asiasta suoraan toimitusketjualoitteen puheenjohtajalle, joka varmistaa anonyymiuden ja salassapidon.
69. Otettuaan vastaan valituksen tai saatuaan tietoonsa prosessin aikana annetun sitoumuksen väitetyn rikkomisen puheenjohtaja arvioi tämän väitetyn rikkomisen oikeasuhteisesti ja vaiheittain:
- a) Jos on kyse **vähäisestä rikkomuksesta**, puheenjohtaja pyytää yritystä korjaamaan tilanteen. Yrityksen nimeä ei julkisteta.
 - b) Jos on kyse **vakavasta rikkomuksesta**:
 - **Aloitteeseen osallistumisen keskeyttäminen**: Jos rikkomuksen vahvistetaan tapahtuneen, puheenjohtaja pyytää yritystä korjaamaan tilanteen. Jos yritys ei 30 kalenteripäivän kuluessa ole ilmoittanut toteuttaneensa korjaustoimia, puheenjohtaja voi osoittaa sille varoituskirjeen. Jos yritys 30 kalenteripäivän kuluttua tästä rikkoo edelleen prosessin aikana antamia sitoumuksia, sen osallistuminen kehykseen

voidaan keskeyttää, kunnes tilanne on korjattu. Tämä keskeytys tarkoittaa, että yritys ei voi hyötyä toimitusketjualoitteesta, mutta aloitteen velvollisuudet sitovat sitä edelleen. Tiedot osallistumisen keskeyttämisestä annetaan verkkosivustolla.

- **Sulkeminen aloitteen ulkopuolelle:** Jos rikkomukset ovat jatkuvia ja tahallisia eikä niistä ole annettu selitystä, puheenjohtaja voi edellä esitetyn vaiheittaisen menettelyn toteutettuaan viime kädessä päättää sulkea yrityksen toimitusketjualoitteen ulkopuolelle. Tämä päätös julkaistaan verkkosivustolla ja vuosikertomuksessa. Poissulkeminen kestää vähintään kuusi kuukautta ja niin kauan, kunnes puheenjohtaja saa riittävät takeet siitä, että ongelmat on korjattu kestävästi. Jos pois suljettu osapuoli haluaa liittyä uudelleen toimitusketjualoitteeseen, sen on tehtävä uusi hakemus. Hallintoryhmä voi suostua harkitsemaan päätöstä uudelleen, mikäli esitetään uutta näyttöä tai uusia väitteitä.

70. Puheenjohtaja keskittyy varmistamaan, että sääntöjen vastainen toiminta korjataan mahdollisimman nopeasti. Hän varmistaa, että seuraamukset ovat oikeassa suhteessa rikkomuksen luonteeseen ja tehokkaita. Kyseiset osapuolet saavat aina mahdollisuuden antaa selityksiä.

4.4 Yleisesti kiinnostavien ohjeiden ja suositusten laatiminen

71. Puheenjohtaja ja/tai hallintoryhmän jäsenet voivat milloin tahansa, myös yhdistetyn valituksen käsittelyn jälkeen, tuoda esiin periaatteiden soveltamiseen ja/tai tulkintaan liittyviä kysymyksiä. Tällaisen pyynnön on perustuttava konkreettiseen ja osoitettavissa olevaan näyttöön, jolla perustellaan yleisesti kiinnostavien ohjeiden tai suositusten tarve.

72. Puheenjohtaja selvittää tällaisten ohjeiden tarpeen ja – jotta eri alojen koko arvovalta olisi niiden takana – keskustelee niistä hallintoryhmän kanssa pyrkien saamaan sen hyväksynnän. Asiaan liittyvien yritysten nimet pidetään salassa koko prosessin ajan.

73. Salassapitovelvoitteiden noudattamatta jättämistä pidetään prosessin aikana annettujen sitoumusten rikkomisena, ja näin ollen siitä voidaan määrätä seuraamuksia jaksossa 4.3 esitetyn menettelyn mukaisesti.

74. Yleisesti kiinnostavat ohjeet tai suositukset julkaistaan verkkosivustolla ja annetaan tiedoksi kaikille asianosaisille. Yritysten edellytetään noudattavan kyseisiä ohjeita soveltaessaan periaatteita. Ohjeilla tai suosituksilla ei ole takautuvia vaikutuksia tai vaikutuksia meneillään oleviin riitoihin.

4.5 Toimitusketjualoitteen noudattamisen tarkistaminen, tulosten arviointi ja aloitteen kehittäminen

75. Hallintoryhmä vastaa toimitusketjualoitteen toiminnan seurannasta ja kehittämisestä. Seuranta koostuu rekisteröityjen yritysten vuosittaisesta riippumattomasta kyselytutkimuksesta, jonka tulokset julkaistaan vuosikertomuksessa.

4.5.1 Vuosittainen kyselytutkimus

76. Kaikkien rekisteröityjen yritysten mikro- ja pienyrityksiä⁵ lukuun ottamatta on osallistuttava vuosittaiseen kyselytutkimukseen. Jokainen yritys, jonka rekisteröinti kattaa useampia maita, varmistaa, että kaikki sen rekisteröinnin kattamat kansalliset tytäryritykset vastaavat kyselyyn kansallisella tasolla jokaisessa EU:n jäsenvaltiossa, jossa ne toimivat.

77. Kyselytutkimus toimii periaatteiden ja prosessin aikana annettujen sitoumusten noudattamisen arvioinnin perustana. Siinä selvitetään seuraavia seikkoja:

- maa, yrityksen koko ja elintarvikeketjun osa
- tehtyjen ja vastaanotettujen valitusten määrä aloittain
- periaatteet, joita väitetään rikutun
- kunkin riitojenratkaisuvaihtoehdon avulla ratkaistujen riitojen lukumäärä
- mielipide kehyksestä, kuten se, katsotaanko sen antavan varmuuden kaupallisten vastatoimien välttämiseksi, ja parannusehdotuksia.

78. Anonyymiuden ja tietojen salassapidon takaamiseksi kyselytutkimus ei kata tämän kehyksen mukaisesti käsiteltyjen riitojen asiasisältöä.

79. Hallintoryhmä nimittää kolmannen osapuolen, jota sitovat tiukat salassapitosäännöt, suorittamaan riippumattoman kyselytutkimuksen. Tulokset kootaan ja julkaistaan siten, että anonyymius ja tietojen salassapito varmistetaan.

4.5.2 Vuosikertomus

80. Hallintoryhmä laatii vuosikertomuksen, jossa esitetään

- kyselytutkimuksen tulokset
- kertomus puheenjohtajan ja hallintoryhmän toiminnasta.

81. Allekirjoittajaorganisaatiot levittävät aktiivisesti vuosikertomusta.

⁵ Ks. pk-yritysten yksinkertaistettuja menettelyjä koskeva jakso 4.6.

4.6 Menettelyjen yksinkertaistaminen pk-yrityksiä varten

82. Pk-yrityksille laaditaan yksinkertaisempia menettelyjä, jotta niitä autetaan rekisteröitymään ja hyötymään toimitusketjualoitteesta:

- **Mikro- ja pienyritysten** tarvitsee vain rekisteröityä osoittaakseen sitoutuneensa toimitusketjualoitteeseen ja periaatteisiin. Niitä kehoitetaan osallistumaan vuosittaiseen kyselytutkimukseen, mutta tämä ei ole pakollista.
- **Keskisuurten yritysten** on rekisteröidyttävä osoittaakseen sitoutuneensa toimitusketjualoitteeseen ja hyötyäkseen yksinkertaisesta itsearviointityökalusta, koulutusta koskevista perusvelvoitteista ja verkkopohjaisesta koulutustyökalusta perittävästä alennetusta hinnasta. Riippumattoman yhteyshenkilön nimeäminen ei ole välttämätöntä, jos resurssit eivät siihen riitä, mutta yritykset ovat velvollisia osallistumaan vuosittaiseen kyselytutkimukseen.

4.7 Viestintä ja tietoisuuden lisääminen

83. Allekirjoittajaorganisaatiot sitoutuvat edistämään jäsentensä laajaa osallistumista. Ne kannustavat erityisesti

- yrityksiä rekisteröitymään täyden hyödyn saamiseksi tämän kehyksen määräyksistä
- kansallisia liittoja, kansallisia foorumeita ja viranomaisia kehittämään, ylläpitämään ja soveltamaan tietoisuutta lisääviä välineitä, koulutus mukaan lukien, EU:n tasolla kehitettyjen yhteisten välineiden perusteella.

Luku 5 – Suhde voimassa oleviin kansallisiin sääntöihin ja säädöksiin ja muihin vapaaehtoiisiin järjestelmiin sekä rajatylittävät vaikutukset

5.1 Suhde kansallisiin sääntöihin ja säädöksiin

84. Kansalliset säännöt ja säädökset asetetaan etusijalle suhteessa toimitusketjuloitteen hallintoa ja toimintaa koskeviin sääntöihin sekä hyvän käytännön periaatteisiin ja niitä koskeviin esimerkkeihin. Toimitusketjuloitteen tarkoituksena on täydentää voimassa olevia määräyksiä ja ratkaisuja, jos käytettävissä ei ole muuta mekanismeja.

5.2 Suhde muihin vapaaehtoiisiin järjestelmiin ja vastavuoroinen tunnustaminen

85. Toissijaisuusperiaatteen ja vastavuoroista tunnustamista koskevan periaatteen mukaisesti vapaaehtoiset järjestelmät voivat pyytää hallintoryhmää tunnustamaan ne tämän kehyksen mukaisiksi. Yritysten, jotka noudattavat tällaista (kansallista tai kansainvälistä) tunnustettua järjestelmää, katsotaan noudattavan myös toimitusketjuloitteen hallintoa ja toimintaa koskevia sääntöjä. Niiden on kuitenkin edelleen rekisteröidyttävä virallisesti toimitusketjuloitteeseen ja noudatettava toimitusketjuloitteen kehykseen rekisteröityneitä yrityksiä koskevia sääntöjä.
86. Tapauksissa, jossa jaksossa 3.4 tarkoitettu kansallinen foorumi tulkitsee yhdistetyn valituksen kansallisella tasolla tapahtuvan käsittelyn perusteella yhtä tai useampaa periaatetta ja antaa vastaavia ohjeita, sen ohjeistava lausunto olisi toimitettava englanninkielisenä kymmenen työpäivän kuluessa puheenjohtajalle, joka välittää sen edelleen hallintoryhmälle ja keskustele siitä tämän kanssa. Puheenjohtaja ja hallintoryhmä tarkistavat, että lausunto ei ole ristiriidassa periaatteiden ja toimitusketjuloitteen ohjeiden kanssa, ja ottavat (soveltuvin osin) huomioon tietoonsa saatetun asiaa koskevan kansallisen ohjeistuksen johdonmukaisuuden varmistamiseksi. Tämä prosessi olisi saatettava päätökseen neljän viikon kuluessa, mikäli mahdollista. Jos ristiriitaisuuksia ilmenee, puheenjohtaja pyrkii parhaansa mukaan varmistamaan periaatteiden yhdenmukaisen tulkinnan asianomaista kansallista foorumia kuullen ja antaa tarvittaessa omia ohjeitaan.
87. Kansallisten foorumien hallintoon sovellettavien menettelysääntöjen olisi mahdollisuuksien

mukaan oltava näiden hallintoa ja toimintaa koskevien sääntöjen mukaisia. Ne voivat kuitenkin poiketa näistä säännöistä kansallisen lainsäädännön ja itsesääntelykäytäntöjen noudattamiseksi.

5.2 Rajatylittävät näkökohdat

88. Rajatylittävien riitojen tapauksessa riidan ratkaisemisen edellyttämät oikeudenkäyttöön liittyvät näkökohdat (esimerkiksi paikka, menettelysäännöt jne.) määräytyvät kyseiseen liikesuhteeseen sovellettavan lainsäädännön mukaan.

Luku 6 – Suhteet EU:n toimielimiin

89. Toimitusketjualoite ja hyvän käytännön periaatteet laadittiin Euroopan komission johtaman elintarvikeketjun toiminnan parantamista käsittelevän korkean tason foorumin yhteydessä. Puheenjohtaja raportoi sen työn tuloksista ja päätelmistä Euroopan komissiolle vastuuvollisuuden ja avoimuuden varmistamiseksi.
90. Komissiolla on mahdollisuus esittää hallintoryhmälle järjestelmän toimintaa koskevia suosituksia. Komissio ei osallistu millään tavalla yksittäisiä tai yhdistettyjä riita-asioita koskeviin välimiesmenettelyihin.

Luku 7 – Rahoitus ja talousarvio

91. Toimitusketjualoitteen rahoitus muodostuu allekirjoittajaorganisaatioiden maksamasta, yhteisesti sovitusta maksuosuudesta sekä muista mahdollisista tulolähteistä. Hallintoryhmä hyväksyy vuosittain talousarvion varainhoitovuodeksi, joka alkaa 1. tammikuuta ja päättyy 31. joulukuuta.
92. Seuraavan vuoden talousarvioesitys on toimitettava hallintoryhmän jäsenille tarkasteltavaksi vähintään kaksi kuukautta ennen sen varainhoitovuoden alkua, jota se koskee (eli 1. marraskuuta).

Luku 8 – Hyvän käytännön periaatteisiin ja toimitusketjuloitteen hallintoa ja toimintaa koskeviin sääntöihin tehtävät muutokset; toimitusketjuloitteen lakkauttaminen

93. Hallintoryhmän on tarvittaessa suoritettava toimitusketjuloitteen hallintoa ja toimintaa koskevien sääntöjen arviointi, joka kattaa myös suhteen kansallisiin sääntöihin ja säädöksiin. Se arvioi tuloksia aloitteen perustamiselle asetettujen kriteerien, eli tehokkuuden, kustannustehokkuuden, tehokkaan valvonnan ja avoimuuden perusteella.
94. Allekirjoittajaorganisaatiot voivat tulosten asianmukaisen arvioinnin ja kansallisten foorumien kuulemisen perusteella tarvittaessa päättää hallintoa ja toimintaa koskevien sääntöjen ja/tai hyvän käytännön periaatteiden muuttamisesta tai toimitusketjuloitteen lakkauttamisesta. Ne ilmoittavat rekisteröidyille yrityksille merkittävistä muutoksista ja antavat niille mahdollisuuden harkita uudelleen rekisteröitymistään.

Luku 9 – Kilpailunrajoituksia koskevat suuntaviivat

95. Hallintoryhmän jäsenet, tarkkailijat tai toimitusketjuloitteen kokouksiin osallistujat eivät saa osallistua mihinkään keskusteluun, toimintaan tai käyttäytymiseen, joka voi aloitteen tai sen jäsenten ja osallistujien taholta loukata sovellettavaa kilpailulainsäädäntöä. Tämä koskee virallisissa kokouksissa käytävien keskustelujen lisäksi ennen kokouksia, niiden aikana tai niiden jälkeen käytäviä epävirallisia keskusteluja. Kaikille läsnäolijoille ilmoitetaan selkeästi tästä velvoitteesta jokaisen kokouksen alussa.
96. Sihteeristö pitää pöytäkirjaa kaikista kokouksista, jotta siitä, että kaikkia kilpailulainsäädännön mukaisia rajoitteita noudatetaan asianmukaisesti, on näyttöä.